

Η αγωγή ξυπνάει τον αγωγιάτη», λέει μια λαϊκή παροιμία. Υπήρχαν και στο Βερσίτσι αγωγιάτες, όπως υπάρχουν και σε όλα τα ορεινά χωριά μας. Τους θυμάμαι, γιατί τους χρησιμοποιούσα και εγώ όταν ήμουν αναγκασμένος να φεύγω ή όταν γύριζα και είχα αποσκευές, μιας και άλλο μέσο μεταφορικό δεν υπήρχε.

Οι αγωγιάτες ήταν άνθρωποι ικανοί στο περπάτημα, στην πεζοπορία πίσω από τα ζώα τους, πίσω από τα μουλάρια τους, που τα φόρτωναν και μετέφεραν με σταθερότητα τα εμπορεύματα των άλλων από τον έναν τόπο στον άλλο και κυρίως από τα πλησιέστερα τέρματα των αυτοκινήτων προς το εσωτερικό, όπου δεν υπήρχε άλλο μέσο μεταφοράς. Και φυσικά όταν μιλάμε γι' αυτόν τον τρόπο μεταφοράς ανθρώπων και αποσκευών, αναφερόμαστε σε παλαιότερα χρόνια και κυρίως πριν από το 1950. Από το 1930 μέχρι το 1950 οι αγωγιάτες ήταν σε δράση κυρίως για κοντινές αποστάσεις. Δεν τους εμπόδιζε όμως τίποτα και για μακρινές, όπως Βερσίτσι – Πάτρα – Πύργο – Αμαλιάδα – Αίγιο – Τρίπολη. Και αυτό ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία, αφού για τις μακρινές αποστάσεις χρειάζονταν δεκαπέντε ώρες για να πάει κανείς και δεκαπέντε για να γυρίσει. Ξεκίναγαν για παράδειγμα τα μεσάνυχτα από το Βερσίτσι, για να φτάσουν το βράδυ της άλλης ημέρας στην Πάτρα ή σε άλλη πόλη. Σαν δεν πρόφτασαν να φτάσουν αυθημερόν, κοιμόνταν στα προάστια, για να σηκωθούν πολύ την άλλη μέρα να μπουν στην πόλη, να κάμουν τα ψώνια τους και το απόγευμα να πάρουν τον δρόμο της επιστροφής. Είχαν γνωστά δικά τους μαγαζιά, όπου ψώνιζαν φτηνά κυρίως ζάχαρη, ρύζι, καφέ, μακαρόνια, βακαλάους, καραμέλες, κουβαρίστρες, κανελλογαρύφαλλα, κουμπιά, δαχτυλήθρες, βελόνες και άλλα μικροπράγματα. Ενώ πήγαιναν καβάλα, γύριζαν πεζοί μέρα και νύχτα πίσω από τα φορτωμένα μουλάρια τους, τα οποία γνώριζαν σταθερά τον δρόμο και το πάτημα και οι αγωγιάτες τα ακολουθούσαν βήμα – βήμα κουρασμένοι, κάθιδροι και ακόμη μισονηστικοί. Ο δρόμος για την Πάτρα πέραγε αναγκαστικά από το Λεχούρι, το Λεχουρίτικο μπουνό και την Βλασία, ένας δρόμος τραχύς, κουραστικός κι επικίνδυνος.

Αυτά ήσαν τα μεγάλα αγωγή, αραιά και περιορισμένα. Πολλά ήταν τα κοντινά από το Βερσίτσι στο Σοπωτό ή τα Τριπόταμα. Και αν πούμε ότι παρακαλούσαν να έχουν κάθε τόσο ένα άγχι, αυτό δεν είναι υπερβολή, αφού λεφτά δεν υπάρχουν. Ακόμα και το τάλιρο ήταν υπολογίσιμο, εξ ου και η παροιμία «το άγχι ξυπνάει τον αγωγιάτη».

Τότε ήσαν στην περίοδο αιχμής τους και τα χάνια. Το Βερσίτσι είχε πολλά ζώα και πολλούς αγωγιάτες, άλλους συστηματικούς και άλλους περιστασιακούς. Αξίζει να αναφερθούν τα ονόματα μερικών, όπως: Ρώκης, Κυριακόπουλος, Λεωνίδας Σπανός, Κώστας Σπανός, Αρτέμης Γεωργακόπουλος, Γιώργης Κυριακόπουλος, Χρήστος Σταμούλης, Άριστος Τσιρώνης, Μήτρος Χρυσόπουλος, Γιώργης Μπάρκουλας και άλλοι. Όλοι τους είχαν μουλάρια δυνατά, καλοθρεμμένα και ικανά να κάνουν αυτές τις μεγάλες διαδρομές. Τώρα όλα αυτά είναι παρελθόν. Οι καιροί άλλαξαν. Όλες οι κοινότητες έχουν συγκοινωνία με αυτοκίνητα και το χειρότερο η ύπαιθρος ερημώθηκε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΖΑΦΕΙΡΑΣ (ΛΑΓΚΑΔΙΝΟΣ)

Θυμάμαι, μικρός στο χωριό (1928-1936) σαν να είναι τώρα, ένας λαϊκός τύπος, λαδός από τα Λαγκάδια, που ερχόταν στο χωριό και πούλαγε την πραμάτεια του, το λάδι του. Στο χωριό μας δεν υπάρχει παραγωγή λαδιού, γιατί είναι ορεινό και δεν γίνονται ή δεν καρποφορούν οι ελιές. Έτσι το χωριό έτρωγε το λάδι «λιγκό», δηλαδή με το μέτρο.

Ο Ζάφειρας λοιπόν από τα Λαγκάδια ήταν κατά την περίοδο εκείνη του κύριου προμηθευτή λαδιού του χωριού. Ένας τύπος καλόκαρδος, πανέξυπνος (Γορτύνιος) και νομίζω πως η δουλειά του ήταν να πουλάει μοναχά λάδι. Ήδη μετρίου αναστήματος και φόραγε βέστα (τρίλινη φουστάνελα), που ήταν και πουκάμισο μαζί με πιέτες στον τράχηλο, μείντανο γιλέκο, κάλτσες χοντρές άσπρες, και καλτσοδέτες με φούντες, τσαρούχια με φούντες, σελάχι σαν τους παλιούς κλέφτες του '21 και σκούφο μαύρο, στρογγυλό σαν φέσι.

Είχε δυο γερά και καλοθρεμμένα μουλάρια. Τα φόρτωνε με εκατό οκάδες λάδι το καθένα και ξεκίναγε για τα Καλαβρυτοχώρια, που δεν είχαν παραγωγή λαδιού. Το λάδι το έβαζε μέσα σε γιδιές (τραγοτόμαρα) και διαλαλώντας το, το πούλαγε στις νοικοκυρές.

Μόλις εμφανιζόταν στην είσοδο του χωριού (Βερσίτσι), φώναζε με την καραμούζα του, σα να

΄λεγε: «έρχεται ο Ζάφειρας με το λάδι του». Οι νοικοκυρές γνώριζαν τον ήχο της
καραμούζας του
και ετοιμάζαν τις λαδομπουκάλες, άνοιγαν τα κομποδέματά τους και περίμεναν να
περάσουν από την
αυλή τους να αγοράσουν λάδι. Οι χωρικοί μας ήταν τότε φτωχοί και πιο φτωχοί παλιότερα.
Το λάδι
δεν έφτανε εύκολα στα μέρη μας, αλλά και αν έφτανε, δεν το αγόραζε κανείς ή το αγόραζε
με το
σταγονόμετρο. Και οι νοικοκυρές του Βερσιτσιού αγόραζαν κάθε φορά που πέρναγε ο
μακαρίτης
τώρα Ζάφειρας μια ή δύο το πολύ οκάδες.
Πολλές έπαιρναν και μισή οκά, για να περάσουν με αυτόν έναν και δύο μήνες. Ο λαός
έτρωγε
χόρτα και όσπρια χωρίς λάδι ή με λάδι λιγοστό, μετρημένο σε κουταλιές. Τον έσωζε όμως
το λίπος,
το κρέας και τα γαλακτερά.
Έτσι ερχόταν κι έφευγε ο λαδάς Κυριάκος Ζάφειρας από τα Λαγκάδια, ο τροφοδότης του
χωριού.
με λάδι. Ο καλόκαρδος άνθρωπος που έμεινε στη μνήμη μου σαν ένα σημαντικό γεγονός□ η
έλλειψη του λαδιού στο χωριό, ο Ζάφειρας, το σουλούπι του, τα μουλάρια του, το λάδι στις
γιδιές.
και η μικρή ποσότητα που αγόραζαν οι νοικοκυρές, βιώματα που δεν ξεχνιούνται εύκολα,
γιατί
είμαστε τόσο πολύ δεμένοι μαζί τους.

Απόσπασμα από το βιβλίο << ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ>> του Νώντα Σακελαρόπουλου